

Zainwestujmy razem w środowisko

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

NFOŚiGW na rzecz adaptacji do zmian klimatu

Międzynarodowa Konferencja

***Adaptacja miast do zmian klimatycznych –
praktyczne doświadczenia***

Uniwersytet Warszawski, 23.09.2016 roku

Wojciech Stawiany

Ekspert

Wydział Komunikacji

Społecznej

Plan prezentacji

- Kilka informacji i liczb o NFOŚiGW
- Problematyka adaptacji do zmian klimatu w Programie Operacyjnym ***Infrastruktura i Środowisko*** - założenia
- Problematyka adaptacji do zmian klimatu w Programie Operacyjnym ***Infrastruktura i Środowisko*** – aktualny stan realizacji
- Podsumowanie problematyki adaptacji do zmian klimatu w ***PO IiŚ***
- Problematyka adaptacji do zmian klimatu we własnych programach priorytetowych NFOŚiGW

Status prawny NFOŚiGW

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest państwową osobą prawną w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, **nadzorowanym przez Ministra Środowiska**
- Celem działania NFOŚiGW i WFOŚiGW jest finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej
- NFOŚiGW jest instytucją wdrażającą wskazane osie priorytetowe **PO IIŚ**. W okresie programowania 2014 – 2020 NFOŚiGW jest instytucją wdrażającą określone umowami działania I i II osi priorytetowej **PO IIŚ**
- Zasady działania i finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej poprzez NFOŚiGW określa Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2016 poz. 672 z późn.zm)

Podstawowe dokumenty regulujące działanie NFOŚiGW

- **Strategia działania NFOŚiGW na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020** (z tego dokumentu wynikają priorytety naszego działania)
- Wspólna strategia działania NFOŚiGW i WFOŚiGW na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020
- List intencyjny o wzajemnej współpracy pomiędzy Samorządami Województw, WFOŚiGW oraz NFOŚiGW z 12.04.2012 roku
- *Została już przyjęta Wspólna Strategia Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020*

Nasza misja

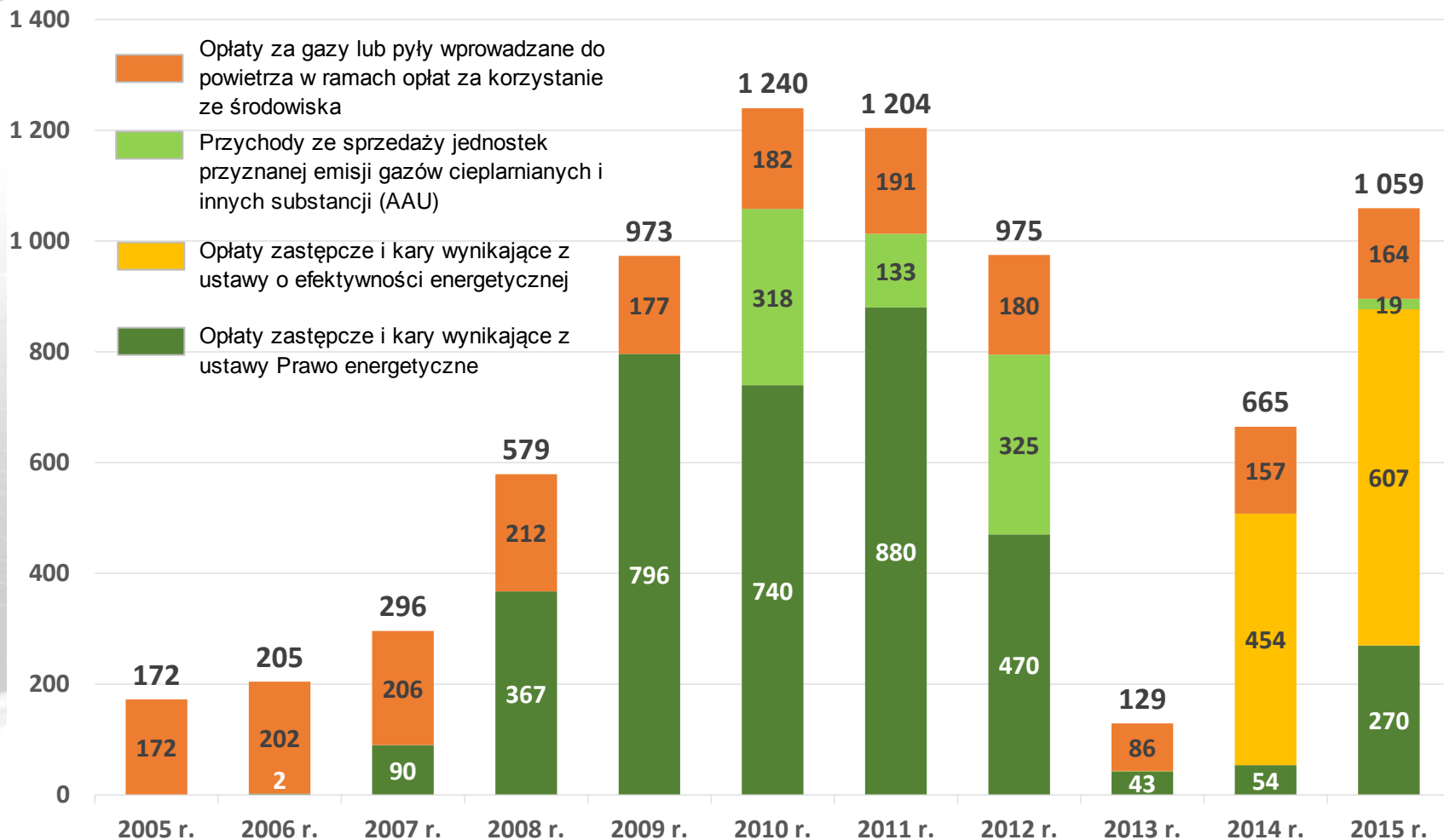
Skutecznie i efektywnie wspieramy działania na rzecz środowiska.

Cel generalny

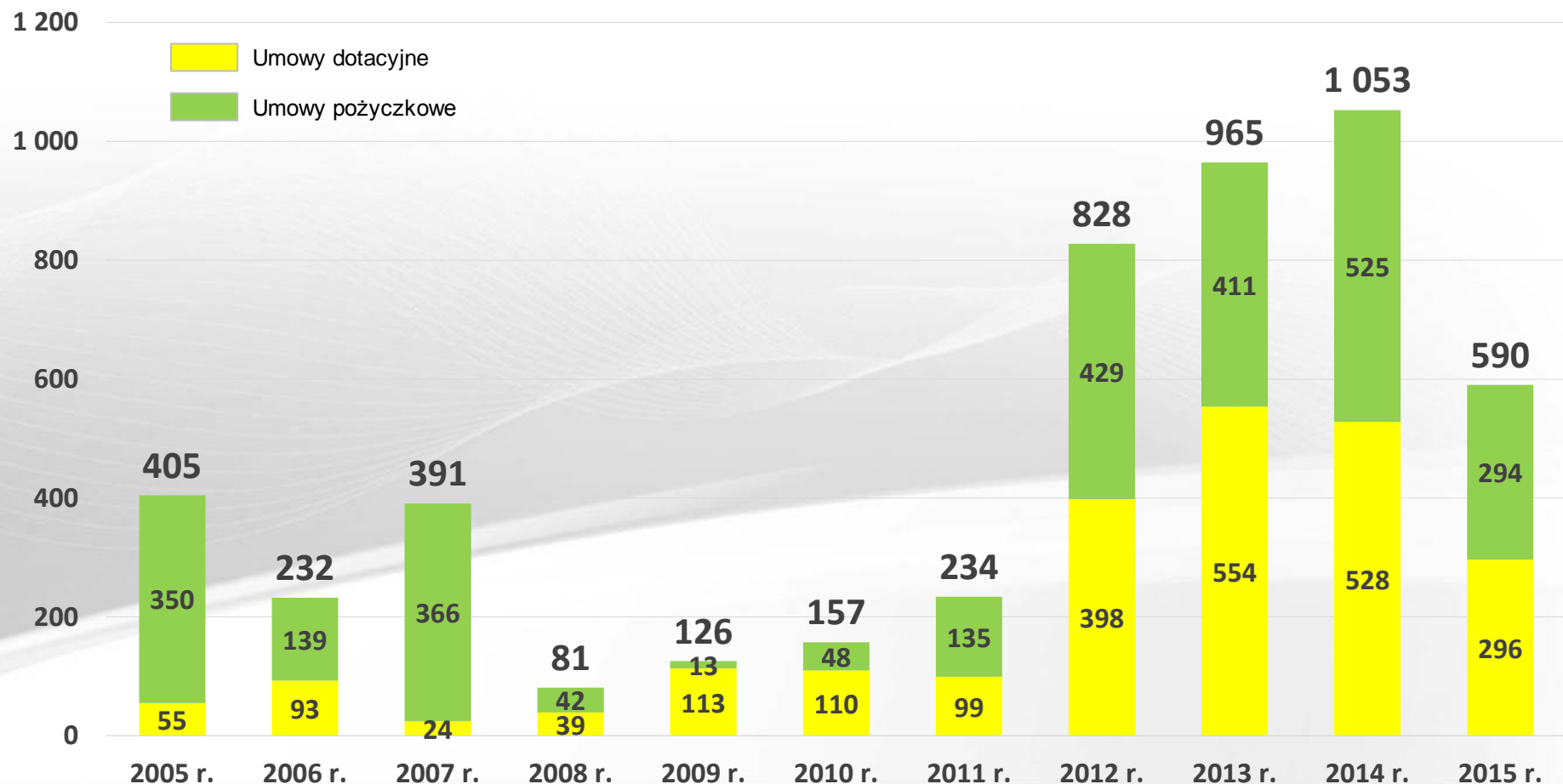
Poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku.

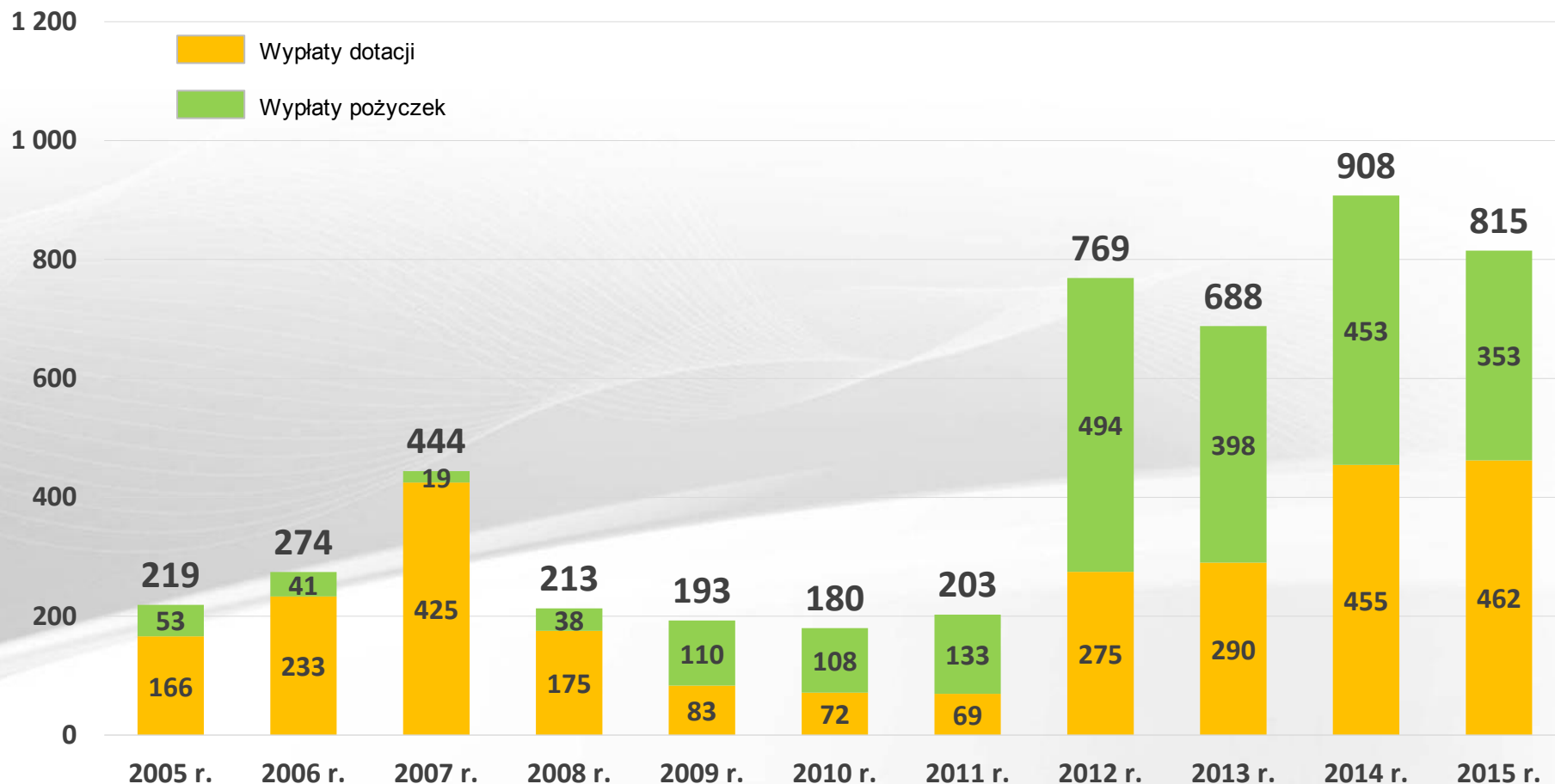
Przychody Narodowego Funduszu związane z ochroną klimatu i atmosfery w latach 2005-2015 (mln zł)

Kwoty podpisanych umów w ramach ochrony klimatu i atmosfery w latach 2005-2015 (mln zł)

Wyплаты на финансирование мероприятий в рамках защиты климата и атмосферы в годах 2005-2015 (млн зл)

Zbiornicze zestawienie wartości efektów osiągniętych w latach 2005-2015

Lp.	Efekt	Jednostka miary	NFOŚiGW	MF EOG i NMF	PO IiŚ 2007-2013	Razem
1	2	3	4	5	6	7
1	Ograniczenie emisji CO ₂	tys. Mg/rok	3 631	53	1	3 685
2	Ilość zaoszczędzonej energii	tys. MWh/rok	606	157	984	1 746
3	Ilość wyprodukowanej energii ze źródeł odnawialnych	tys. MWh/rok	1 153	5	222	1 380

MF EOG i NMF - Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizm Finansowy

PO IiŚ 2007-2013 - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013

Problematyka adaptacji do zmian klimatu w PO *Infrastruktura i Środowisko* (2014 – 2020)

(dla działań w których NFOŚiGW jest instytucją wdrażającą)

- Działanie 2.1 – **Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska**

Alokacja środków UE 700 mln €

Celem działania jest zwiększenie ilości retencjonowanej wody oraz poprawa sprawności przeprowadzania rozpoznania i reagowania w sytuacji wystąpienia zagrożeń naturalnych i poważnych awarii. W ramach działania realizowane będą projekty nakierowane na wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu oraz zwiększenie możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym, na które Polska jest szczególnie narażona, tj. powodzi i suszy oraz reagowania na nie.

Problematyka adaptacji do zmian klimatu w PO *Infrastruktura i Środowisko* (2014 – 2020)

(dla działań w których NFOŚiGW jest instytucją wdrażającą)

- **Wsparcie** zostanie skierowane na opracowanie (lub aktualizację) dokumentów strategicznych i planistycznych wymaganych prawem unijnym i krajowym. Możliwe też będzie wsparcie opracowania lub aktualizacji planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej (co do zasady) 100 tys. mieszkańców. Potrzeby retencjonowania wód stanowią kluczowy element w całości prac planistycznych uwzględniających potrzeby kraju w zakresie gospodarki wodnej.
- W ramach działania **preferowane będą** projekty, w których wykorzystywane będą w jak największym stopniu naturalne metody obniżania ryzyka powodziowego oraz te w których działania techniczne będą odpowiednio uzasadnione a przyjęte rozwiązania będą spełniały wymagania środowiskowe.

Problematyka adaptacji do zmian klimatu w PO *Infrastruktura i Środowisko* (2014 – 2020)

(dla działań w których NFOŚiGW jest instytucją wdrażającą)

- **Projekty mające na celu odtwarzanie naturalnych terenów zalewowych** oprócz swojego podstawowego celu, tj. przyczynienia się do adaptacji do zmian klimatu, będą się również w wielu przypadkach przyczyniały do odbudowy cennych ekosystemów
- **Projekty inwestycyjne** - budowy, przebudowy i remontem urządzeń wodnych winny spełniać wymogi wynikających z zapisów prawodawstwa unijnego, w szczególności Ramowej Dyrektywy Wodnej (tzw. RDW) i tzw. Dyrektywy Powodziowej.

Problematyka adaptacji do zmian klimatu w PO *Infrastruktura i Środowisko* (2014 – 2020)

(dla działań w których NFOŚiGW jest instytucją wdrażającą)

- Planowana jest realizacja zadań polegających na **zwalczaniu zagrożeń lodowych**, która będzie przyczyniała się do zmniejszenia niebezpieczeństwa wystąpienia zjawisk powodziowych (powodzi zatorowych).
- Wspierane będą także projekty **dotyczące zagospodarowywania wód opadowych** na obszarach miast (co do zasady) powyżej 100 tys. mieszkańców, co poprawi ich odporność na podtopienia i zalania oraz umożliwi retencjonowanie wody i wykorzystywanie jej w okresach suchych

Problematyka adaptacji do zmian klimatu w PO *Infrastruktura i Środowisko* (2014 – 2020)

(dla działań w których NFOŚiGW jest instytucją wdrażającą)

- Wspierane będą projekty z zakresu budowy i doskonalenia stanowisk do **analizowania/prognozowania zagrożeń naturalnych i awarii**, jak i inwestycje dotyczące zakupu sprzętu specjalistycznego w celu doposażenia odpowiednich służb oraz **system monitoringu środowiska**.
- Wspierane będą projekty **informacyjno-edukacyjne** zwiększające świadomość w zakresie adaptacji do zmian klimatu i wzmocnienia odporności na nie, a także szeroko zakrojone działania szkoleniowe i kampanie edukacyjne w tym zakresie.

Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska – stan wdrażania projektu

W ramach Działania 2.1 jest **dwanaście typów projektów**, dla których przewidziane są **dwa typy naboru** wniosków:

- Tryb konkursowy – typ projektu 2.1.2, 2.1.5
- Tryb pozakonkursowy – pozostałe typy projektów.

Projekty pozakonkursowe umieszczane są w Wykazie Projektów Zidentyfikowanych (WPZ). Zgodnie z ostatnią aktualizacją na WPZ umieszczono 21 projektów. Planowane jest umieszczenie kolejnych 8. ***Projekty są umieszczane w WPZ przez Ministerstwo Środowiska na podstawie wniosku podmiotu uprawnionego (zgodnie ze SzOOP POIiŚ).***

Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska – stan wdrażania projektu

Typ projektu	Nazwa typu projektu	Alokacja UE (mln zł)	Wykorzystanie alokacji UE (mln zł)	Procentowe wykorzystanie alokacji (%)
2.1.1a	Opracowanie i aktualizacja dokumentów strategicznych/ planistycznych	154,70	99,45	64
2.1.1b	Przygotowanie lub aktualizacja planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców, z uwzględnieniem komponentu informacyjno-edukacyjnego	25,50	25,50	100
2.1.2	Realizacja zadań służących osiągnięciu dobrego stanu wód	180,00	31,36	17
2.1.3	Wsparcie ponadregionalnych systemów małej retencji	272,00	272,00	100
2.1.4	Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych przyczyniających się do zmniejszenia skutków powodzi i suszy	1 052,24	328,04	31
2.1.5	System gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich	500,00	0	0
2.1.6	Zabezpieczenie brzegów morskich zagrożonych erozją	200,00	0	0

Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska

Typ projektu	Nazwa typu projektu	Alokacja UE (mln zł)	Wykorzystanie alokacji UE (mln zł)	Procentowe wykorzystanie alokacji (%)
2.1.7	Zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń (7a,7b,7c)	145,50	25,50	18
2.1.8	Wdrażanie metod obserwacji i zakupy sprzętu w celu usprawnienia systemu monitoringu środowiska	51,85	51,85	100
2.1.9	Tworzenie bazy wiedzy w zakresie zmian klimatu i adaptacji do nich	5,00	0	0
2.1.10	Działania informacyjno-edukacyjne w zakresie zmian klimatu i adaptacji do nich	12,75	12,75	100
2.1.11	Budowa specjalistycznych jednostek pływających do prowadzenia czynnej osłony przeciw zatorowej	170,85	35,70	21
2.1.12	Prace przygotowawcze dla inwestycji w ramach typu projektów 4	70,00	0	0
	suma	2840,39	882,15	31

typ: 2.1.1a Opracowanie i aktualizacja dokumentów strategicznych/planistycznych

- projekty umieszczone na WPZ – 5 szt.;
- złożone wnioski o dofinansowanie – 4 szt.;
- **wnioski w trakcie oceny – 4 szt.;**

typ: 2.1.1b Opracowanie i aktualizacja dokumentów strategicznych/planistycznych (plany adaptacji)

- projekty umieszczone na WPZ – 1 szt.;
- złożone wnioski o dofinansowanie – 1 szt.;
- zakończone oceny – 1 szt.;
- **podpisane umowy – 1 szt.**

typ: 2.1.1b Opracowanie i aktualizacja dokumentów strategicznych/planistycznych (plany adaptacji) (2)

Umowa POIS.02.01.00-00-004/16-00 „Opracowanie planów adaptacji do klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców” (44 miasta)

- zawarta 28.07.2016 r. z Ministrem Środowiska
- wartość ogółem 30 000 000,00 zł;
- wydatki kwalifikowane – 30 000 000,00 zł;
- wkład UE – 25 500 000,00 zł.

Ministerstwo planuje rozstrzygnięcie przetargu – 14.11.2016 r.;
a zakończenie realizacji projektu – 30.09.2018 r.

typ: 2.1.2 Realizacja zadań służących osiągnięciu dobrego stanu wód

konkurs nr POIS.02.01.00-IW-02-00-201/16

- Nabór zakończony 30.06.2016 r.;
- Po ocenie formalnej i I merytorycznej – 1 wniosek z 3 oceniony pozytywnie; wniosek w trakcie oceny merytorycznej II stopnia.
- Planowane zawarcie UoD – listopad 2016.
- Wartość dofinansowania UE – 31 365 000,00 zł.

nabór pozakonkursowy

- Propozycja umieszczenia na WPZ 4 nowych projektów.
- Łączna kwota dofinansowania UE – 120 750 000,00 zł.

typ: 2.1.3 Wsparcie ponadregionalne systemów małej retencji

- projekty umieszczone na WPZ – 2 szt. (Lasy Państwowe)
- złożone 2 wnioski o dofinansowanie, które wyczerpują planowaną alokację.

Wnioski po ocenie merytorycznej II stopnia, gotowe do podpisania UoD;

typ: 2.1.4 Budowa i przebudowa lub remont urządzeń wodnych przyczyniających się do zmniejszenia skutków powodzi i suszy

- projekty umieszczone na WPZ – 5 szt.;
- złożone wnioski o dofinansowanie – 1 szt.;
- zakończone oceny – 1 szt.;
- **podpisane umowy – 1 szt.**

Projekt Raciborza jest projektem „dużym” i wymaga akceptacji Komisji Europejskiej – w przygotowaniu, we współpracy z Jaspers, wniosek do KE.

typ: 2.1.4 Budowa i przebudowa lub remont urządzeń wodnych przyczyniających się do zmniejszenia skutków powodzi i suszy (2)

- ❖ **Umowa POIS.02.01.00-00-003/16-00** „Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)” podpisana 29.06.2016 r. z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Gliwicach
  - wartość ogółem: 1 430 013 097,33 zł;
  - wydatki kwalifikowane: 950 736 709,59 zł;
  - wkład UE: 328 040 000,00 zł;
  - realizacja: 2016 – 2020

Planowane zakończenie projektu – 30.09.2020 r.

typ: 2.1.5 System gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich

Konkurs nr POIS.02.01.00-IW-02-00-501/16

- Ogłoszenie konkursu – 31.05.2016 r.
- Termin naboru – 30.06. – **24.10.2016 r.** (przesunięty za zgodą IZ)
- Szkolenie – 19.07.2016 r.

Problemy w zakresie kryteriów „taryfowych” i spełnienia zasady „zanieczyszczający płaci”;

Liczne pytania beneficjentów;

Wniosek o przesunięcie terminu drugiego konkursu na 2017 r.;

Opóźniająca się nowelizacja ustawy – Prawo wodne.

typ: 2.1.6 Zabezpieczenie brzegów morskich zagrożonych erozją

Propozycja umieszczenia na WPZ 4 projektów na łączną kwotę dofinansowania UE 184 450 000,00 zł.

typ: 2.1.7 Zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczenie skutków zagrożeń

- projekty umieszczone na WPZ – 2 szt.; beneficjenci Lasy Państwowe i Państwowa Straż Pożarna
- złożone wnioski o dofinansowanie – 1 szt.;
- **zakończone oceny – 1 szt.;**

Wniosek LP po ocenie merytorycznej II stopnia, gotowy do podpisania UoD

Wpływ kolejnego wniosek o dofinansowanie (PSP) spodziewany do 30.09.2016 r.

typ: 2.1.8 Wdrażanie metod obserwacji i zakupy sprzętu w celu usprawnienia systemu monitoringu środowiska

- projekty umieszczone na WPZ – 2 szt.;
- **podpisano 2 umowy** z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska , które wyczerpują planowaną alokację.

typ: 2.1.8 Wdrażanie metod obserwacji i zakupy sprzętu w celu usprawnienia systemu monitoringu środowiska (2)

- ❖ **Umowa POIS.02.01.00-00-0002/16-00** „Wzmocnienie monitoringu wód w zakresie procedur zapewnienia i kontroli jakości pomiarów i ocen stanu wód powierzchniowych oraz infrastruktury badawczej, pomiarowej i informatycznej” podpisana **18.05.2016 r.**
  - wartość ogółem – 59 000 000,00 zł;
  - wydatki kwalifikowane – 59 000 000,00 zł;
  - wkład UE – 50 150 000,00 zł.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska planuje zakończenie projektu 31.12.2019 r.

typ: 2.1.8 Wdrażanie metod obserwacji i zakupy sprzętu w celu usprawnienia systemu monitoringu środowiska (3)

- ❖ **Umowa POIS.02.01.00-00-0001/16-00** „Unowocześnienie i rozbudowa infrastruktury kalibracyjnej i wzorcującej krajowego Laboratorium Referencyjnego i Wzorcującego ds. badań powietrza atmosferycznego” podpisana **14.06.2016 r.**
  - wartość ogółem – 2 000 000,00 zł;
  - wydatki kwalifikowane – 2 000 000,00 zł;
  - wkład UE – 1 700 000,00 zł.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska planuje zakończenie projektu 31.12.2017 r.

typ: 2.1.9 Tworzenie bazy wiedzy w zakresie zmian klimatu i adaptacji do nich

Brak projektów na WPZ.

typ: 2.1.10 Działania informacyjno-edukacyjne w zakresie zmian klimatu i adaptacji do nich

- projekty umieszczone na WPZ – 1 szt.;
- złożone wnioski o dofinansowanie – 1 szt.;
- **wnioski w trakcie oceny merytorycznej I stopnia – 1 szt.;**

Prawdopodobna zmiana beneficjenta (z MŚ na IOŚ) i zakresu projektu edukacyjno-promocyjnego.

typ: 2.1.11 Budowa specjalistycznych jednostek pływających do prowadzenia czynnej osłony przeciwzatorowej

- projekty umieszczone na WPZ – 3 szt.; (RZGW Warszawa, Gdańsk, Szczecin)
- złożone wnioski o dofinansowanie – 1 szt.;
- **wnioski w trakcie oceny merytorycznej II stopnia – 1 szt.;**
- planowane zawarcie UoD z RZGW Warszawa – listopad 2016 r.

Kolejny wniosek o dofinansowanie (RZGW Gdańsk) spodziewany do 30.09.2016 r.

typ: 2.1.12 Prace przygotowawcze dla inwestycji w ramach typu projektów 4

Brak projektów na WPZ.

Działanie 2.1 POIiŚ - podsumowanie

Łącznie w ramach Działania 2.1:

- zawarto 4 umowy o dofinansowanie;
- 3 wnioski po ocenie, oczekują na zawarcie umowy;
- 7 wniosków o dofinansowanie w ocenie (6 WPZ, 1 konkursowy);
- na koniec września spodziewane są 2 wnioski;
- 2 konkursy w toku.

Problematyka adaptacji do zmian klimatu w programach priorytetowych NFOŚiGW (1)

- Program priorytetowy **Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska. Część 1) Dostosowanie do zmian klimatu**

Budżet Programu wynosi 108 mln zł (obie części Programu)

Program realizowany będzie w latach 2015 – 2023

Beneficjenci:

1) podmioty należące do sektora finansów publicznych, w tym państwowe jednostki budżetowe, jednostki samorządu terytorialnego i ich związki; 2) jednostki naukowe w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki; 3) spółki prawa handlowego, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, przedsiębiorstwa państwowe (jedynie w przypadku dofinansowania w formie pożyczki).

Problematyka adaptacji do zmian klimatu w programach priorytetowych NFOŚiGW (2)

Rodzaje przedsięwzięć:

W ramach przedmiotowej części programu finansowane są działania o charakterze prewencyjnym zgodne ze „Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”, w szczególności: 1) działania infrastrukturalne (obwałowania przeciwpowodziowe, zbiorniki wodne, poldery, systemy retencjonowania wody deszczowej - w tym na obszarach miejskich); 2) działania dotyczące opracowania i wdrożenia systemu monitoringu zagrożeń i systemu wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami, w tym budowa systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi; 3) realizacja przedsięwzięć w zakresie metod i narzędzi do analizowania zagrożeń spowodowanych zmianami klimatu, w tym lokalne i regionalne plany i strategie w zakresie działań adaptacyjnych; 4) przedsięwzięcia realizowane ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 oraz nowej perspektywy EOG i funduszy norweskich – wsparcie NFOŚiGW w formie pożyczki.

Problematyka adaptacji do zmian klimatu w programach priorytetowych NFOŚiGW (3)

Terminy i sposób składania wniosków:

Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym. Terminy, sposób składania i rozpatrywania wniosków określone zostaną odpowiednio w ogłoszeniu o naborze lub w regulaminie naboru, które zamieszczane będą na stronie internetowej NFOŚiGW.

Problematyka adaptacji do zmian klimatu w programach priorytetowych NFOŚiGW

(3)

Warunki dofinansowania 1) dofinansowanie w formie dotacji: a) minimalny koszt przedsięwzięcia inwestycyjnego na etapie składania wniosku wynosi 1 mln zł, b) przedsięwzięcie winno mieć odzwierciedlenie w rządowych dokumentach, w tym w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy lub planach zarządzania ryzykiem powodziowym lub regionalnych dokumentach strategicznych; 2) dofinansowanie w formie pożyczek: a) przedsięwzięcie winno mieć odzwierciedlenie w rządowych dokumentach, w tym w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy lub planach zarządzania ryzykiem powodziowym lub innych dokumentach strategicznych. Pożyczka podlega częściowemu umorzeniu na warunkach określonych w „Zasadach udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”.
W przypadkach, gdy dofinansowanie stanowi pomoc publiczną, jest ono udzielane zgodnie z regulacjami dotyczącymi pomocy publicznej.

**Zapraszam do współpracy
w myśl naszego hasła:**

Zainwestujmy razem w środowisko

www.nfosigw.gov.pl

Dziękuję za uwagę

Wojciech Stawiany

Wojciech.Stawiany@nfosigw.gov.pl

+48 22 4590488

+48 660400702

Problematykę adaptacji do zmian klimatu prowadzi
Departament Gospodarowania Wodami NFOŚiGW

+48 22 4590131